

## **ТЕМА: «АПЛІКАЦІЯ В 1-2 МОЛОДШИХ ГРУПАХ»**

### **План:**

- 1 Аплікація – як вид декоративно-прикладного мистецтва. Історія виникнення аплікації.
- 2 Матеріали та обладнання для занять по аплікації.
- 3 Педагогічні умови організації та проведення занять по аплікації з дітьми 1 -2 молодших груп.
- 4 Методи та прийоми навчання аплікації дітей 1-2 молодших груп.

Програма виховання в дитсадку передбачає естетичне виховання дошкільників засобами різних видів мистецтв та зображувальної діяльності самих дітей .

Психологія зображувальної діяльності розкривається в роботах М.М.Волкова,Е.І.Інатъева,О.І.Галкіна.Навчання аплікації дітей приділяли увагу М.А.Гусакова,І.Л.Гусарова,З.О.Богатеева.

Аплікація з паперу – один з видів зображувальної діяльності, який позитивно впливає на розвиток художніх здібностей дітей. Об'єм знань, умінь та навичок, які діти набувають на заняттях визначені програмою виховання в дитячому садку.

**АПЛІКАЦІЯ**- походить від латинського «аплікато»-що означає – прикладати, накладати. Це один із видів зображувальної техніки,спосіб створення художніх образів з різних фігур вирізаних з будь-якого матеріалу та наклеяних чи нашитих на фон.

Аплікація-набільш простий і доступний спосіб створення художніх робіт,при якому зберігається реалістична основа самого зображення. Це дає змогу широко застосовувати аплікацію не тільки для оформлення костюмів,газет,виставок ,але і для створення картин, панно,орнаментів. Основними ознаками аплікації являється силуетність,площинна трактовка образу ,локальність великих кольорових плям. При всій простоті зображувальних засобів аплікація досягає високої художньої виразності .Відтворюючи плоскі силуети,ознаки предметів чи їх різнокольорову структуру,допускаючи значне спрощення форм,аплікація зберігає реалістичну основу самого зображення.

В аплікації поєднуються зображувальні і декоративні можливості, навіть в орнаментальних аплікаціях поряд з абстрактними геометричними формами широко використовуються реалістичні мотиви. Діти здатні не тільки сприймати аплікацію,а й самі створювати її,так як техніка вирізування та наклеювання їм доступна.

В дитсадку проводяться :

- а) предметна,
- б) сюжетна,
- в) декоративна аплікація.

Аплікація-являється одним з улюблених видів зображувальної діяльності дітей. Вони радіють різнокольоровому паперу, розміщенню фігур на ньому, чіткій простоті форм, силуетів. Використовуючи папір різних кольорів, педагог учить дітей розрізняти й правильно називати ці кольори. Дуже важливо підбирати кольори для аплікації: у дітей потрібно розвивати естетичне сприймання, виховувати гарний естетичний смак. Великий інтерес у них викликає техніка вирізування та наклеювання.

В процесі аплікації діти засвоюють знання про колір, будову предмета, пізнають складні закони ритму, симетрії, розвивають просторову уяву та вміння орієнтуватися на площині.

Доступність аплікації обумовлюються нескладними прийомами та можливостями вільного маніпулювання готовими формами, які дозволяють дітям досягти певних результатів шляхом проб та помилок. Ця обставина являється важливою умовою, яка визначає успішне оволодіння аплікацією дітьми 2-3 років.

Як показують дослідження, аплікаційна діяльність в цьому віці являється ефективним засобом всебічного, гармонійного розвитку дітей. При цілеспрямованому педагогічному керівництві вона сприяє більш інтенсивному розумовому, моральному, естетичному та мовному розвитку, формуванню у дітей першого досвіду пошукової творчості та сумісної діяльності, прискорює усвідомлення своїх дій, поведінки.

В групах раннього віку заняття по аплікації не передбачені програмою. Робота вихователя повинна бути направлена на підготовку кожної дитини до оволодіння новим видом зображувальної діяльності в процесі ігор з елементами плоскої мозаїки.

Діти раннього віку успішно виконують завдання, які сприяють розвитку у них почуття, цілого, форм, кольору, просторового почуття, здатності і т.д. Аплікація створює благоприємні умови для накопичення дітьми першого досвіду сумісних дій. За допомогою спеціальних ігрових вправ, дітей можна спонукати до активного спілкування з іншими дітьми та дорослими. Діти 3-х років ще не мають досвіду в створенні візерунків, вони не можуть довго зосереджувати увагу, швидко відволікаються. Але в цьому віці діти можуть оволодіти деякими практичними прийомами роботи з папером.

Для того, щоб аплікація стала доступна для маленьких дітей, заняття слід проводити з урахуванням їхніх вікових особливостей і можливостей

В 1 молодшій групі вчать викладати готові форми на папері чи фланелеграфі, вправляються в викладанні цілого з окремих частин, точного приєднання однієї частини до іншої без наклеювання. Дітей вчать розкладати фігури в певній послідовності, складати силуети з 2-3 частин, співвідносити їх по формі, кольору, величині.

При певній системі малюки поступово набувають досвіду роботи як на малому так і великому фланелеграфі. Вихователь своїм прикладом спонукає дітей до дій з різними фігурами

Заняття потрібно проводити невеличкими підгрупами в формі гри.

Ділення на підгрупи краще здійснювати не по віку, а по ступеню, рівню розвитку дітей. Тому і спланована робота повинна бути диференційованою і варіативною.

По змісту аплікація в 1 молодшій групі може бути різноманітною: викладання готових форм контрасних кольорів, предметних зображень, сюжетних історій «Подорож повітряних кульок», «Пригоди маленького кошенятка», « Курочка і курчатка» і т.д.

Тему вихователь обирає самостійно, але вона повинна бути направлена на формування певних зображувальних та технічних вмій.

Краще коли тематика конкретна: « Машинка для Саші, він в ній поїде до бабаусі», «Викладаємо вагончики та поїдемо кататися» тощо.

В 1 молодшій групі потрібно чітко продумувати наочний матеріал. Якщо дитина не може виконати складне для неї завдання, педагог, завдяки варіативності матеріалу може замінити його іншим більш простим і доступним. Варіативний матеріал сприяє принципу розвиваючого навчання, коли перше завдання дитина виконує разом з вихователем, потім засвоївши правила дій, нове завдання старається виконати самостійно.

Визначною формою навчання являються індивідуальні та фронтальні (з невеличкою підгрупою) заняття в вигляді дидактичної гри, гри- драматизації, занять- імпрровізацій.

**Індивідуальні заняття** проходять у вигляді співтворчості дорослого та дітей. Така співтворчість допомагає більш швидкому встановленню комунікативних зв'язків, довірливому відношенню між педагогом та дитиною, також являється необхідним моментом в діагностичному обстеженні дітей. Таким чином можна виявити рівень уваги, її стійкість, тривалість, здатність до встановлення зв'язків до комбінування та перетворення, а також знання форми, кольору, почуття гармонії.

**Фронтальні заняття** поводяться в ранкові години ( невеличкими підгрупами) можна проводити і в 2 половину дня.

Нетрадиційною формою навчання являються **заняття – імпрровізації**, де дітям надається можливість самостійного пошуку у викладанні зображень без чітко визначеної тематики. На таких заняттях використовуються предметні, сюжетні зображення, та різні геометричні форми, як цілі так і розрізані на частини предметні зображення. Спочатку разом з дітьми імпрровізує з різноманітною наочністю педагог, а потім пропонує дітям скласти зображення, виконати поставлене перед ними завдання.

Заняття проходять у формі гри, в ході якої дорослий коментує процес роботи. Спочатку викладають предметні зображення, пізніше з окремих частин складають зображення ( будинок для ляльки), викладають нескладні візерунки основу яких складають геометричні форми або рослинні елементи. Вихователь демонструє прийоми ритмічного повторення на смужці різних

елементів, розкриває можливості їх чергування по кольору, формі, величині. Також використовують набір мозаїки сюжетного характеру. Основна мета таких вправ- виховувати у дітей інтерес до дій з вирізаними фігурами, викликати бажання самостійно скласти з них предмети, скласти прості комбінації.

Для навчання дітей аплікації можна використовувати найпростіші прийоми роботи: зминання, розривання паперу, наклеювання наклейок. Фігурки для аплікації повинні бути великими, щоб малюкам було зручно працювати з ними. Заняття з використанням наклейок спочатку проводять індивідуально. Вихователь підбирає сюжетну картинку, емоційно коментує її сюжет і разом з малюком наклеює в потрібних місцях заздалегідь дібрані наклейки, можна використовувати книжки- наклейки. Наклейки являють собою цілісні зображення, фрагменти зображень, геометричні фігури. Краще використовувати багаторазові наклейки. Вони легко відокремлюються від основи, їх можна використовувати декілька разів, дають можливість малюку вдосконалювати навички відокремлювати наклейку та приклеювати її в потрібному місці до основи. Краще починати роботу з багаторазовими наклейками по книжках – іграшках. Під час вибору книг особлива увага приділяється сюжетам, якості малюнків, стилю художнього зображення. Наклейки повинні бути яскравими, чіткими, досить великими, добре відокремлюватися від основи, при цьому не рватися, бути багаторазовими.

### **Друга молодша група.**

Заняття з аплікації передбачені програмою починаючи з другої молодшої групи. В силу особливостей дітей цього віку заняття по аплікації мають закономірну специфіку. В цій групі передбачено поступове ускладнення технічних прийомів та способів зображення, якими діти повинні оволодіти за рік. Всі заняття передбачають використання готових, вирізаних форм, тобто складаються з викладання та наклеювання цих форм на папір. Враховуючи специфіку м'язів рук, слабка координація рухів, слабкий зоровий контроль у дітей цього віку – ножиці дітям не дають.

Знайомство з формами пропонується починати з кола та квадрата, засвоєння кольорів – з більш контрастних: червоний-зелений, жовтий-синій. Дітей вчать розрізняти та правильно називати коло, квадрат, прямокутник, трикутник, можна використовувати овал та трапецію, але не давати їм назви. Ці фігури діти визначають на основі предметності різних асоціацій (яйце, дах, човник).

Діти вчать знаходити великі, маленькі та однакові частини (у неваляйки голова менше, ніж тулуб).

Займаючись аплікацією, діти повинні навчатися орієнтуватися на площині паперу: вгорі, внизу, збоку, в кутку, в середині, поруч.

Враховуючи конкретнообразний характер розумової діяльності дітей, на перше місце слід ставити предметні завдання та лиш в незначній мірі використовувати декоративні роботи, яким треба надавати конкретного змісту: закладка, хустинка,

килимок і т. д. Самою простою формою для викладання являється коло: вона не потребує від дітей складного просторового орієнтування при розташовуванні форм.

Вихователь вчить дітей складати спочатку прості предметні зображення, які складаються з 2-3 частин. В зміст кожного завдання потрібно вносити певну зображувальну задачу – створити знайомий предмет:

Не рекомендується поєднувати малювання та аплікацію: коли на намальовану травичку наклеюють курчат, підмальовують їм ноги, очі. В цьому випадку губиться специфіка як малювання, так і аплікації

При навчанні дітей аплікації слід виділяти два основних напрямки в роботі вихователя: підготовку до заняття в повсякденному житті та навчання на занятті.

Методи, які використовують на заняттях можуть бути різними. Але особливу увагу слід приділяти дидактичним іграм. Вони допомагають уточнити знання про колір, форму, величину, будову предмета.

До заняття з дітьми розглядають ілюстрації. Однак потрібно бути уважним при виборі ілюстрацій, показувати лиш ті, які доступні та зрозумілі дітям. Під час розглядання запропонувати дітям обвести контур форми пальцем. Це буде сприяти кращому засвоєнню знань.

Головне місце в процесі підготовки до заняття відводиться обстеженню, де здійснюється дотиковий та зоровий аналіз предмета.

На занятті вихователь організує безпосереднє сприйняття предмета. Діти уважно розглядають його, виділяють будову, форму, величину. Вихователь задає питання, направляючи увагу дітей на якості предмета. Можна використовувати образне слово, обмальовуючий жест. Іноді використовують зразки, коли немає можливості показати сам предмет, або треба продемонструвати різні варіанти зображення.

Розглядаючи зразок, діти легше сприймають образ, який необхідно передати в аплікації. Однак, використання зразка не обов'язкове, після розглядання знайомих предметів, вихователь може прибрати зразок, щоб діти його бездумно не копіювали.

Важливим моментом в навчанні являється показ, треба продемонструвати так, щоб діти його добре бачили. Для цього добре використовувати фланелеграф.

Найбільш важким для дітей являється навчання прийомам наклеювання. Процес наклеювання складається з декількох послідовних етапів, які повинні засвоїти діти

На першому занятті, коли діти тільки навчаються наклеюванню, необхідно всі етапи роботи демонструвати на вертикальній поверхні. Клейону слід прикріпити на дощці або фланелеграфі справа від аркуша паперу. Всі дії слід показувати повільно, чітко, супроводжувати показ словами. Потрібно навчити дітей:

- правильно тримати пензлик, брати достатню кількість клею;
- кожний елемент класти на клейону кольоровою стороною вниз
- добре намазувати всю поверхню від середини до країв;
- пензлик класти на підставку;
- обережно перевернути форму кольоровою стороною вниз та приклеїти на папір;

- добре притиснути серветкою.

На слідуєчому занятті можна викликати дитину для показу, коли всі діти засвоїли прийоми наклеювання, можна використовувати словесне нагадування.

З перших занять вихователь повинен привчати дітей дотримуватися правил акуратності: не набирати на пензлик багато клею, після намазування ставити пензлик на підставку, намазувати на клейоні, при наклеюванні придавлювати наклеяні форми серветкою, а не долонею. Про це потрібно нагадувати дітям як під час пояснення завдання так і в ході його виконання.

Під час роботи вихователь використовує різні форми індивідуального навчання. Одній дитині допомагає скласти зображення, другій нагадує, третій – показує складний елемент роботи.

Враховуючи конкретно- образне сприймання, заняття повинно носити образний характер, тема його повинна бути зрозуміла і доступна дітям

Спочатку аплікація носить переважно предметний характер: повітряні кульки, прапорці, намисто тощо. Пізніше характер предметної аплікації ускладнюється, дітей навчають складати зображення з декількох частин. Проводиться аплікація простого сюжетного змісту, коли діти з готових форм виконують нескладні композиції: кошенята граються м\*ячем, курочка з курчатами.

Щоб робота доставляла дітям задоволення і здійснювала позитивний вплив на їх виховання та розвиток, потрібно продумувати цікаву форму виконання завдання, використовувати ігрові прийоми, ігрові дії, обігрувати отримані результати.

В кінці заняття вихователь аналізує всі роботи дітей, дає позитивну оцінку, разом з дітьми розглядає всі роботи, пропонує полюбуватися роботами. Поступово направляє увагу дітей на зображувальну сторону. Широко застосовують ігрові прийоми.

Важливо правильно розташувати обладнання на столах. Місце розташування матеріалів повинно бути постійним та зручним для користування, що привчає дітей до порядку, культурі робочого місця. Клейона повинна знаходитися зліва від паперу, серветка справа, клей, підставка – посередині столу.

Аплікацію діти виконують як на білому так і на кольоровому фоні. Це дозволяє не тільки створювати яскраві композиції, але й створювати певну предметну ситуацію: на блакитному небі біліють хмаринки, падають сніжинки, на зеленому фоні- жовті кульбабки, червоні шляпки грибів.

Зміст аплікацій необхідно зв\*язувати з безпосередніми спостереженнями, сезонними змінами в природі, святами, іграми. Кожен вихователь має право обирати любий зміст, тему, враховуючи рівень розвитку дітей своєї групи, досвід спостережень, природне оточення. В залежності від цього він і визначає об\*єм знань, творчо підходить до своєї роботи.

